

ХАРАКТЕРИСТИКА ТРИВАЛОСТІ ПОРОСНОСТІ ПРИ ФІЗІОЛОГІЧНИХ І ПАТОЛОГІЧНИХ РОДАХ

М.І.Харенко, Ю.В.Мусієнко*

Сумський національний аграрний університет

У статті наведено порівняльна характеристика тривалості вагітності свиноматок великої білої породи в залежності від порядкового номера опоросу і пори року при фізіологічних і патологічних родах.

роди, свиноматка, вагітність, поросність, патологія, тривалість

Настання вагітності можна вважати як зміну фізіологічного стану свиноматки, з наростанням строків якої він змінюється щодня. Зміна обміну речовин, посилення основних життєво важливих функцій материнського організму та вплив різноманітних зовнішніх і внутрішніх факторів створюють непередбачені ситуації, при яких межа між фізіологією та патологією практично згладжується і перехід від фізіології до патології стає ймовірним.

У свиноматок різних порід тривалість поросності може коливатися в незначних межах, що залежить від кількості плодів, їх статі, умов годівлі, утримання і догляду, віку свиноматки та інших факторів, які визначають загальний фізіологічний стан свиноматки [1].

Тривалість поросності в середньому дорівнює 114 днів. У різних порід цей показник може змінюватися від 112 до 118 днів, при цьому коливання складають 109-133 дні [2-3]. У 90 % свиней тривалість становить 112-118 днів, коливання від 108 до 125 днів спостерігаються рідко, а іноді є патологічними[4]. Спостерігається незначне підвищення мертвонароджуваності при тривалості вагітності до 112 днів та з 117 до 120 днів [5].

Деякі автори вважають, що свиноматка в середньому народжує на 114 день, з коливаннями 110-140 днів. Причому, чим менше самка, тим, звичайно, коротша вагітність. При розвитку плодів чоловічої статі – вагітність триває довше. У молодих тварин (зокрема, вагітних перший раз) плодоношення триваліше, ніж у вагітних повторно [6].

За даними [7] середній період поросності свиноматок складає 114 днів, хоча в окремих випадках він може коливатися від 98 до 124 днів. Тривалість поросності свиноматок великої білої породи складає 115 днів, з коливаннями в межах від 106 до 125 днів, незалежно від їх віку.

А [8] вважає, що в середньому поросність у більшості становить 113 - 117 днів і залежить в основному від індивідуальних особливостей тварин. Середня тривалість поросності у свиноматок великої

* Науковий керівник – доктор ветеринарних наук, професор Харенко М.І.

білої породи становить 115,64. У першоопоросок, а також при збільшенні кількості поросят та більшій їх масі тривалість поросності скорочується.

На підставі клінічних та статистичних методів з урахуванням умов господарства визначали тривалість поросності при фізіологічних і патологічних родах у залежності від порядкового номера опоросу свиноматки та пори року.

Методика досліджень. Дослідження проводили у Краснопільському районі Сумської області у господарстві «Ряснянське», яке спеціалізується на виробництві свинини, у 2004 році в кожному пору року.

Періодом поросності вважався час від останнього осіменіння свиноматки до виведення першого поросяти. Результати підраховували у добах з точністю до однієї години.

Спостереження за свиноматками починали при їх осіменінні, спостерігали перебіг вагітності та дуже ретельно характер перебігу родового процесу.

За весь рік було досліджено 640 свиноматок (по 160 в кожному пору року). При кожному опоросі досліджували по 40 свиноматок (20 – у яких спостерігалися фізіологічні роди і 20 – з патологічними).

Диференціацію родів на патологічні і фізіологічні проводили на підставі анамнестичних даних, власних клінічних досліджень та аналізу звітно-облікової документації зооветеринарної служби і техніків-осіменаторів господарства, а також на підставі причин бракування маточного поголів'я.

До патологічних відносили опороси зі слабкою родовою діяльністю, надмірними переймами та потугами, вузькістю родових шляхів, невідповідністю розміру тазу величині плода, неправильним членорозміщенням, позицією або положенням плоду, затримкою посліду, наявністю вродків, недорозвинених плодів та мертвонароджених поросят.

Результати досліджень. При фізіологічних родах узимку тривалість поросності коливалася від 110,75 до 118,5 доби (табл.). У середньому найбільша тривалість була у першоопоросок – $115,0 \pm 0,23$, а найменша – у свиноматок з II опоросом ($114,27 \pm 0,27$), до речі, ця тривалість була найменшою за весь рік. При патологічних родах узимку тривалість поросності коливалась від 110,25 до 120,33 дня та в середньому була найбільшою знову ж у першоопоросок – $115,12 \pm 0,58$, а найменшою – у свиноматок з III опоросом – $114,73 \pm 0,41$. У свиноматок з I та II опоросами період вагітності при патологічних родах був тривалішим, ніж при фізіологічних родах, але у свиноматок з III та IV опоросами – він був коротшим. У середньому, за всіма віковими групами період поросності взимку при патологічних родах ($114,91 \pm 0,09$) був триваліший, ніж при фізіологічних ($114,78 \pm 0,17$).

Весною коливання тривалості періоду поросності знаходиться в межах від 110,96 до 118,58 доби при фізіологічних родах та від 110,46 до 121,04 доби – при патологічних родах. У свиноматок з IV опоросом при фізіологічних родах була найкоротша тривалість вагітності – $114,68 \pm 0,47$. Найбільша тривалість спостерігалась у першоопоросок при патологічних

родах $115,55 \pm 0,56$ – ця тривалість була найдовшою за весь рік серед всіх вікових груп.

Тривалість поросності свиноматок у різні сезони року

Показник			Порядковий номер опоросу					
			I	II	III	IV	Середнє	
Кількість свиноматок у групі			*F	20	20	20	20	
			*P	20	20	20	20	
Зима	Період від останнього осіменіння до виведення першого поросяти, діб		F	115,0 ±0,23	114,27 ±0,39	114,94 ±0,36	114,89 ±0,32	114,78 ±0,17
			P	115,12 ±0,58	114,96 ±0,41	114,73 ±0,41	114,82 ±0,52	114,91 ±0,09
	Період вагітності, гол. %	до 114 діб	F	4 : 20	10 : 50	5 : 25	7 : 35	6,5 : 32,5
			P	6 : 30	6 : 30	7 : 35	7 : 35	6,5 : 32,5
		від 114 до 116 діб	F	13 : 65	7 : 35	9 : 45	9 : 45	9,5 : 47,5
			P	7 : 35	8 : 40	8 : 40	5 : 25	7,0 : 35
		більше 116 діб	F	3 : 15	3 : 15	6 : 30	4 : 20	4,0 : 20
			P	7 : 35	6 : 30	5 : 25	8 : 40	6,5 : 32,5
Весна	Період від останнього осіменіння до виведення першого поросяти, діб		F	114,96±0,39	115,05±0,39	114,91±0,39	114,68±0,47	114,93±0,10
			P	115,55±0,56	115,21±0,56	114,69±0,49	115,04±0,58	115,12±0,18
	Період вагітності, гол. %	до 114 діб	F	6 : 30	4 : 20	6 : 30	7 : 35	5,75:28,75
			P	5 : 25	7 : 35	7 : 35	7 : 35	6,50: 32,5
		від 114 до 116 діб	F	8 : 40	11 : 55	9 : 45	7 : 35	8,75:43,75
			P	8 : 40	4 : 20	7 : 35	5 : 25	6,0 : 30,0
		більше 116 діб	F	6 : 30	5 : 25	5 : 25	6 : 30	5,50: 27,5
			P	7 : 35	9 : 45	6 : 30	8 : 40	7,50: 37,5
Літо	Період від останнього осіменіння до виведення першого поросяти, діб		F	115,28±0,35	115,11±0,41	115,02±0,41	114,89±0,44	115,08±0,08
			P	115,54±0,62	115,37±0,58	115,38±0,48	115,12±0,56	115,35±0,09
	Період вагітності, гол. %	до 114 діб	F	4 : 20	6 : 30	5 : 25	7 : 35	5,50: 27,5
			P	6 : 30	6 : 30	4 : 40	7 : 35	5,75:28,75
		від 114 до 116 діб	F	11 : 55	7 : 35	8 : 40	7 : 35	8,25:41,25
			P	6 : 30	7 : 35	9 : 45	5 : 25	6,75:33,75
		більше 116 діб	F	5 : 25	7 : 35	7 : 35	6 : 30	6,25:31,25
			P	8 : 40	7 : 35	7 : 35	8 : 40	7,50: 37,5
Осінь	Період від останнього осіменіння до виведення першого поросяти, діб		F	114,72±0,40	114,80±0,34	115,21±0,33	114,64±0,46	114,84±0,13
			P	115,26±0,56	114,82±0,66	115,08±0,52	114,91±0,50	115,02±0,10
	Період вагітності, гол. %	до 114 діб	F	7 : 35	7 : 35	4 : 20	8 : 40	6,5 : 32,5
			P	6 : 30	10 : 50	7 : 35	5 : 25	7,0 : 35,0
		від 114 до 116 діб	F	8 : 40	7 : 35	9 : 45	6 : 30	7,5 : 37,5
			P	5 : 25	3 : 15	6 : 30	8 : 40	5,5 : 27,5
		більше 116 діб	F	5 : 25	6 : 30	7 : 35	6 : 30	6,0 : 30,0
			P	9 : 45	7 : 35	7 : 35	7 : 35	7,5 : 37,5

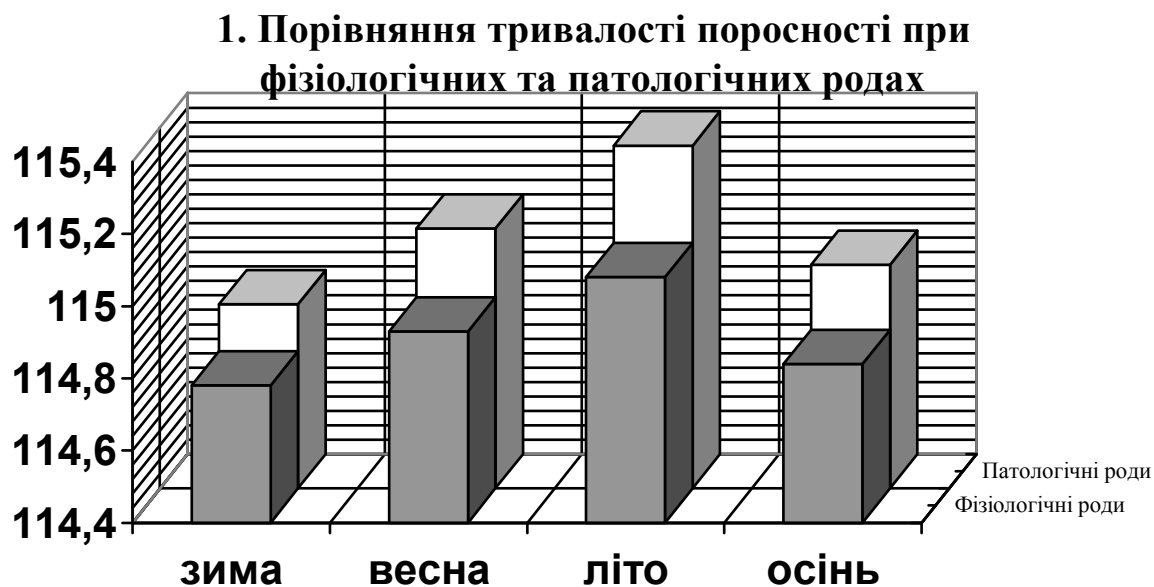
Примітка: *F – фізіологічні роди; **P – патологічні роди.

За винятком свиноматок з III опоросом тривалість вагітності при патологічних родах була довшою, ніж при фізіологічних родах. Завдяки цьому, в середньому, тривалість поросності при патологічних родах ($115,12 \pm 0,18$) протяжніша, ніж при фізіологічних ($114,93 \pm 0,10$).

Влітку тривалість плодоношення виявилась найкоротшою у свиноматок з IV опоросом при фізіологічних родах ($114,89 \pm 0,44$), а найбільша тривалість – у першоопоросок при патологічних родах ($115,54 \pm 0,62$). Середні дані тривалості поросності при патологічних родах по кожній віковій групі та взагалі за пору року ($115,35 \pm 0,09$) перевищують фізіологічні роди ($115,08 \pm 0,08$).

Найкоротша тривалість вагітності восени спостерігалася при фізіологічних родах у свиноматок з IV опоросом ($114,64 \pm 0,46$), а найдовша – при патологічних родах у першоопоросок ($115,26 \pm 0,56$). За винятком свиноматок з III опоросом, тенденція до зростання тривалості вагітності при патологічних родах над фізіологічними, зберігається і восени.

З рис. 1 ми бачимо, що, по-перше, тривалість вагітності, при появі патології під час родів, зростає у порівнянні з фізіологічними родами. Ця закономірність спостерігається через всі пори року без виключення. По-друге, найдовший період поросності спостерігається влітку, а найкоротший взимку, як у свиноматок з фізіологічними, так і з патологічними родами. Крім того, восени період вагітності коротший, ніж на весні.



Перевищення тривалості поросності у свиноматок з патологічними родами можна пояснити повільним виведенням чи затриманням першого поросяти у статевих органах свиноматки. Це спричинюється: слабкою родовою діяльністю, вузькістю родових шляхів, невідповідністю розміру тазу величині плода, неправильним членорозміщенням, позицією або

положенням плоду. Крім того, на наш погляд, перед патологічними родами свиноматка більш неспокійна та збуджена, зміна поведінки у неї відбувається раніше та проявляється більш виражено і інтенсивно, ніж у свиноматок перед фізіологічними родами. Це теж відтягує період настання родів, що в кінцевому підсумку збільшує період вагітності свиноматки. У свиноматок з II патологічним опоросом взимку період поросності був у середньому на 16 годин довше, ніж – з фізіологічним опоросом. Але у свиноматок з III патологічним опоросом на весні період поросності був на 5 годин коротшим.

Хоча вважається, якщо свиноматка отримує правильний та збалансований раціон, період поросності буде коротшим, і хоча відомо, що влітку тварини отримують більш повноцінну годівлю – період поросності влітку виявився найдовшим за весь рік. З цього можна зробити висновок, що на тривалість поросності впливають інші, мабуть, більш вагомі причини. До них, на наш погляд, можна віднести знов таки стресовий фактор. Крім того, влітку спостерігається більша температура та менша вологість у маточнику, що призведе до прискорення пульсу та дихання свиноматки, як перед початком, так і під час родів, а ще влітку світловий день набагато довший, ніж взимку. Світло, на наш погляд, є додатковим подразником, який сповільнює настання родів і не дає повного спокою свиноматці, при якому і буде починатися родовий процес.

Для з'ясування відсотка передчасних та запізнених родів всі свиноматки після опоросу були поділені на 3 групи. У першу увійшли свиноматки у яких період поросності становив до 114 діб, у другу – від 114 до 116 діб та у третю – свиноматки, які виношували поросят більше 116 діб.

Результати можна побачити у табл. та на рис. 2-5.

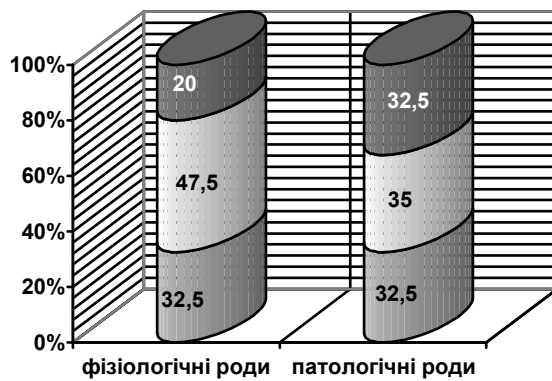
З рисунків видно, що найменша кількість фізіологічних опоросів з тривалістю до 114 діб спостерігається влітку (27,5 %), а патологічних опоросів влітку та весною (28,75 %). Найбільша кількість патологічних опоросів в цій групі свиноматок відбувається восени (35 %), а фізіологічних – узимку та весною (32,5 %).

Найменша кількість фізіологічних опоросів з тривалістю більше 116 діб спостерігається взимку (20 %), як і патологічних опоросів (32,5 %). Найбільша кількість патологічних опоросів у цій групі свиноматок відбувається весною, влітку та восени (37,5 %), а фізіологічних – влітку (31,25 %).

З рис. 2, 3, 4, 5 видно, що на протязі всіх пір року відбувається зростання кількості свиноматок у яких період поросності становить менше 114 та більше 116 діб при появі у них патологічних родів. Зрозуміло, що кількість свиноматок, які виношували поросят від 114 до 116 днів та мали патологічні роди, значно менша.

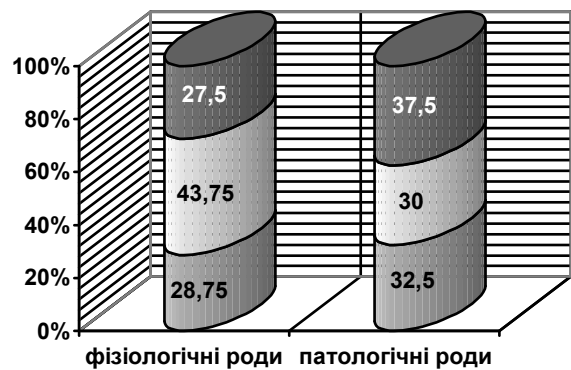
Це можна пояснити тим, що у свиноматок з патологічними родами набагато більші коливання періоду поросності. Крім того, при запізнених та передчасних родах значно підвищується вірогідність виникнення патології родів.

2. Відсоток передчасних та запізнених родів узимку



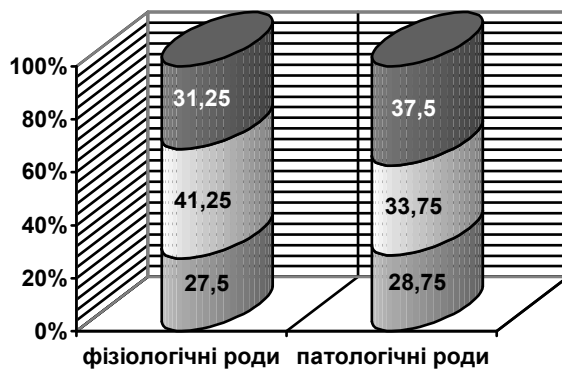
□ до 114 діб □ від 114 до 116 діб ■ більше 116 діб

3. Відсоток передчасних та запізнених родів весною



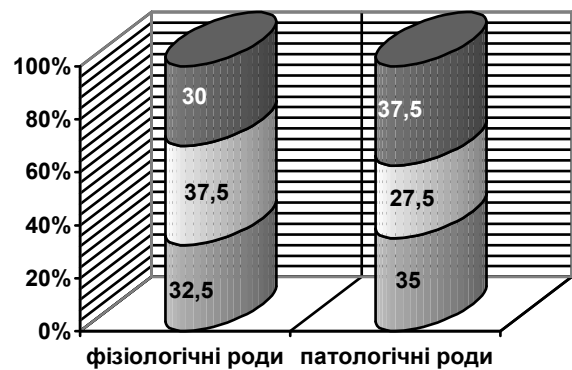
□ до 114 діб □ від 114 до 116 діб ■ більше 116 діб

4. Відсоток передчасних та запізнених родів влітку



□ до 114 діб □ від 114 до 116 діб ■ більше 116 діб

5. Відсоток передчасних та запізнених родів восени



□ до 114 діб □ від 114 до 116 діб ■ більше 116 діб

Висновки:

1. У середньому, у свиноматок з патологічними родами період поросності довший на 3 – 7 годин, ніж – з фізіологічними.
2. Найкоротший період поросності спостерігається взимку – $114,78 \pm 0,17$ у свиноматок з фізіологічними родами та $114,91 \pm 0,09$ – з патологічними.
3. Період поросності влітку найдовший, у порівнянні з іншими порами року, як у свиноматок з фізіологічними ($115,08 \pm 0,08$), так і з патологічними родами ($115,35 \pm 0,09$).
4. Кількість свиноматок, які виношували поросят від 114 до 116 днів та мали патологічні роди, значно менша. У свиноматок з патологічними родами спостерігається значно більше коливання періоду поросності. При запізнених та передчасних родах вірогідність виникнення патології родів більша.

Бібліографічний список

1. Харенко М.І., Хомин С.П., Царенко О.М., Пономаренко В.П., Харенко А.М. Фізіологія і патологія розмноження свиней. – Суми: ВАТ “СОД” видавництво “Козацький Вал”, 2003.– с.

2. Гончаров В.П., Якимчук И.Л., Карпов В.А. Акушерская помощь при опоросах.– М.: Россельхозиздат, 1979.– 63с.
3. Губаревич Я.Г. Ветеринарное акушерство і гінекологія. – К.: Державне видавництво сільськогосподарської літератури, 1951.– 504с.
4. Михайлов Н.Н. Профилактика бесплодия и малоплодия свиней. Изд. 2-е, перераб. и доп. М., «Колос», 1973.– 232с.
5. Крутыпорох Ф.И. Мертворожденность и ранняя гибель поросят у свиноматок украинской степной белой породы / Автореф. на соиск. Учен. степени док. сельскохоз. наук.- К.: 1971.
6. Студенцов А.П., Шипилов В.С., Субботина Л.Г., Преображенский О.Н. Ветеринарное акушерство и гинекология.– М.: Колос, 1980.– 447с.
7. Голубев Г.В., Нетеса А.И. Как повысить продуктивность свиноматок.– М.: Россельхозиздат, 1978.– 183с.
8. Левин К.Л. Физиология и патология воспроизводства свиней. – М.: Росагропромиздат, 1990.– 255с.

ХАРАКТЕРИСТИКА ДЛИТЕЛЬНОСТИ ПОРОСНОСТИ ПРИ ФИЗИОЛОГИЧЕСКИХ И ПАТОЛОГИЧЕСКИХ РОДАХ

*М.И.Харенко, Ю.В.Мусиенко**

Сумской национальный аграрный университет

В статье наводится сравнительная характеристика длительности беременности свиноматок крупной белой породы в зависимости от порядкового номера опороса и сезона года при физиологических и патологических родах.

THE PREGNANCY SPELL CHARACTERISTIC BY THE PHYSIOLOGICAL AND PATHOLOGICAL DELIVERIES

M.S. Kharenko, U.V. Musienko

Sumy national agrarian university

This article presents the comparative characteristic of the big white sows breed pregnancy span by the physiological and pathological deliveries. The spell depended on the ordinal number of farrowing and the season of the year.

УДК: 636.1.082.451

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ЕСТРОФАНУ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ СВИНОМАТОК, ХВОРИХ НА ЕНДОМЕТРИТ

М.І.Харенко, В.П.Пономаренко, І.Б.Вощенко

Сумський національний аграрний університет

Було досліджено порівняльну ефективність застосування аналогу простагландину $F_{2\alpha}$ – естрофану - і окситоцину при лікуванні свиноматок, хворих на ендометрит.

свиноматки, ендометрит, естрофан, аналог простагландину

Найчастішим ускладненням післяродового періоду у свиноматок є запальна патологія, зокрема ендометрит [1].

* Науковий керівник – доктор ветеринарних наук, професор Харенко М.І.